

da *crinera* / seré feliç com al vell temps solia», Coromines (O. C., p. 1262).

Molt abans en les llengües germanes: fr. *crinière* es troba des de 1556 i amb gran extensió en els dialectes (més aviat més en el Nord que en el Midi, FEW II, 1343a8f. i ss.), meravella un poc d'haver d'admetre que sigui entre nosaltres una paraula manllevada, car és la d'aquesta família que avui és més coneguda de la major part dels catalans: sens dubte és la presència simultània d'aquest derivat en francès, en oc. mod. 10 *crenier* (TdF) i en italià *criniera* [segona meitat S. XVII, segons sembla també imitació del francès], la que ha fet que el mot se'ns imposés tan a fons.

Crenut [«qui té los cabells llargs: cabelludo» Lab. 1839, i com a ant. Belv. 1803]: l'usava Verdager en l'escalaborn de l'*Atl.*, de 1867; «*crenudas* de bromera / las onadas ---» (eliminat en les versions posteriors, VIII, 30c): formes semblants amb *e* es troben també en molts parlars gaho-romànics (FEW): probablement es deuen a una contaminació per part de la família francesa de *grenon*, cat. *grenya*; *crinut* (DFa.; ni l'un ni l'altre en *AlcM*). *Crinolina* (DFa.; 1925, Josep Carner; *crinalina* err. tip. *AlcM*), del fr. *crinoline* i aquest de l'it. *crinolino*, segons uns compost amb *lino* 'lli', segons altres simple diminutiu de *crino* 25 'crin' (Ang. Prati, s. v.; Spitzer, *ZRPb.* XLVI, 606).

Crinyana: l'Arxiduc Ll. Salvador (*Die Balearen*, 1897, II, 343) el dóna junt amb el *calop* i la *llora* com a menes de raïm de la segona collita, o a diferència dels de la primera verema o collita (a la qual pertanyen les menes millors, que maduren més aviat, com planta blanca, esturell, baberrès, giró): s'assembla al ross. *crinyera* 'crinera' i no fóra impracticable de cercar-los algun enllaç etimològic (potser a base de cosa sobresortint, *cresta*, *crest*, etc.); per bé que la *ny* de *crinyera* resulta de *ni* del fr. *crinière*); el *DAG.*, però, registra *crinyana* i *corinyana* com a mena de raïm menorquí i, sense localitzar, *carinyena* «cep que produeix raïms de molt gra i poca rapa, de color negre i pell fina, i es destina a fer vi comú»: això indueix a creure 40 que es tracta de variants del nom de la vila de *Cariñena* en el Baix Aragó, gran centre productor de vi, que venint d'un *CARINIANA, derivat de nom de persona (amb -ANA > -ena arabitzant), pogué tenir variants en -ana, en data potser no gaire antiga.

Clina 'carena de muntanya', mot molt difós comarcament per les terres catalanes, en definitiva no és més que una variant de *clin/clina* 'crinera', per comparació amb la partió de vessants entre els dos costats del llarg coll del cavall. Sobretot se sent molt en el Rosselló, Conflent, Vallespir i Alt Empordà, però també poc o molt a la Vall de Boí, al Maresme i a l'extrem Sud valencià. En les muntanyes del domini ross. el sentim a cada pas i amb gran amplitud i flexibilitat en els usos, com ara «per arribar a Sant Martí de Canigó encara heu de passar dues *clines*» (Taurinyà, 1932), «aneu per la *clina* que munta d'Espolla als Tres Avets» (Estoer, 1960), «el camí segueix la *clina*», a dos pobles dels Alps (Tellet i Prunet, 1959), «seguint la *clina* avall», «va per la *clina* que 60

baixa al Nord» (Les Illes, 1959), i en termes semblant l'anoto a molts pobles de l'Albera (1959).¹

Passant per allà la serralada pirinenca, també vaig sentir-lo cap a Camprodon («es passa per la *klina* de la serra», Setcases 1936); segueix encara amb plena força per tot el Nord de l'Empordà: el sento a Biure (1931), «allò és un turó però no és un cim de *clina*» (Palau-saverdera), a Llançà funciona fins i tot com a genèric orogràfic davant els NLL («la *Clina de l'Heura*» a la partió amb Colera, etc., 1958). Ja més lluny l'ús es va esclarrisant, però el 1953 vaig sentir-lo fins a la Vall de Boí (a un vell de Taüll, amb poca diferència del matís de *crenxa*, que allà és el terme més viu). Sense sortir del nostre domini lingüístic, en els pobles del Migjorn valencià, on el mot ressorgeix, tenim proves de la seva identitat amb *crin*, car si bé corrent el terme de Petrer, em parlaven sovint de la *clina* (algun cop pronunciant gairebé *kilina*, i també amb valor de quasi genèric: pujàrem de la Font del Ginebrar per un viarany cap al Maigó per la «Clina de l'Alt de Guisop») a Novelda deien la *clin* parlant de la serra («per la *klín* van els mollons», 1963).

N'hi ha bons testimonis literaris, des del poeta canigonec Jampy, que en el glossari dels seus *Lliris*, *Flors* --- el definia «crête de montagne»; Josep Seb. Pons sovint, des dels primers llibres: «Dins l'Aspre. / Sant Roc de Candell, la *clina* és deserta, / on guardes el bruc i la soletat, / i del cap del dit, d'un aire callat, / mostres al genoll una nafra oberta / ---», fins a les obres dels últims temps, en la poesia «Gràcies pel vent de l'alba» del llibre *L'Aire i la Fulla*, i la prosa: «el pastor --- s'estava assegut prop del cim de la *clina*» (revista, *Vida Nova*, 1954, p. 20) (el 1960 me'n parlava encara com a lloc en l'alt vessant d'una muntanya).

Coromines ho féu molt repetidament, i ell mateix em deia el 1926 que ho havia sentit tant a Llers (1898) com a Sant Pol de Mar: «a la Font de Santa Maria, al peu mateix de la capella de la Verge, part d'allà de la *clina* del Montnegre», «els mossos de la casa donarien una batuda per la serra damunt d'Orsavinyà, part d'allà de la *clina*», «fins a --- sota el mateix pic de Bassegoda --- tranquilament a França, i amb el delit que li donà l'alegria, aviat foren a la *clina*, d'on esplaiaren l'esguard devés Ribelles, Sant Aniol i Talaixà», «d'aquella funció al Gran Teatre del Liceu, com de la *clina* d'una alta serra davallen dos vessants, havien de provenir una corrent de tendres afectes i un tempir de desastre i de dolors», «quan s'ha tombat la *clina* més alta de la vida i el cor comença a no ésser tan brau, l'esperit de finesa us po-leix ---» (*Silèni*, §§ 3 i 8, pp. 62, 111; *Pigmalió*, §§ 8, 12, pp. 126, 167; *Revisió de valors*, §§ 7, 162; encara a *Jardins de St. Pol*, p. 56).

Altrament aquesta metàfora no és pas un cas únic en romànic, veg. especialment una evolució ben comparable a *CLENXA*, i en el Sud d'Itàlia és un derivat del mateix mot *CRINIS* el que ha pres el significat de 'carena d'una muntanya': sic. *grigna*, cal. *grignu* (descendents de *CRINIA, -IU, com va establir Rohlfs,